

O ČRKAH OKOLI NAS NA SPLOH ...

... o 4 fontih za decembrski klik pa posebej | Od pojava osebnih računalnikov, namiznega založništva ter v zadnjem času izjemnega razvoja telekomunikacij in svetovnega spleta naprej smo milijoni ljudi postali navajeni uporabljati fonte in se začeli ukvarjati s črkami več kot kadar koli prej:– od : izuma tiska do konca dvajsetega stoletja skupaj.

Če bi kogar koli iz ogromne množice uporabnikov tipografije po vsem svetu poprosili, da nam razloži, kaj tipografija resnično je, bi se najverjetneje znašel v zadregi, in sicer zaradi njenih globalnih razsežnosti in skoraj neskončnih možnosti uporabe.

Tipografija je v splošnem disciplina, ki se ukvarja s strukturo in z oblikovanjem vidnih sporočil. Oblikovanje črk pa je ustvarjanje najmanjših enot, ki tvorijo črkovne nize, vrste, družine. Oboje, oblika črk in oblika stavka, ima skupno vsebino: prenaša pisano sporočilo. To dejstvo postavlja tipografijo v okvirje širše discipline, ki ji pravimo grafično oblikovanje. Tradicionalna opredelitev tipografije v glavnem odraža njeno obrtniško naravo v povezavi s tiskom. V glavnem sicer drži, a je za današnji digitalni čas pravzaprav dokaj omejena. Naš vsakdan je obkrožen s tipografijo, ki nas usmerja in vodi skozi prostor s kačipot, z vozniimi redi, oglasi, bankovci, vstopnicami, znamkami, žigi in ki nas zapele v intelektualna popotovanja skozi literaturo in poezijo.

Phil Baines in Andrew Haslam sta zato tipografijo opredelila kot mehanični zapis in urejevanje jezika. Je torej kompleksen sistem ali naprava za reprodukcijo jezika, prav s to svojo pojavnostjo pa hkrati tudi osnovni gradnik vidnih sporočil. Gre za opredelitev, ki daleč presega okvirje tiska. Vzpodbuja nadaljnje diskusije in poudarja nemalokrat prezrto lastnost tipografije, in sicer, da je neoločljivo povezana z jezikom.

Jezik skozi tipografijo razkriva okolja, v katerih živimo. Iz njih so sporočila prodrla tako globoko v našo psiho, da si sveta brez črk, sveta brez knjižnic, zemljevidov, prometnih znakov, televizije ali oglasov ne moremo več predsta-

vljati. Kolo, električna, motor z notranjim izgovorjem in tipografija zaznamujejo sodobno življenje. Sleherno jutro se zbuja s pogledom na črke, na številčnico budilke – analogne ali digitalne –, na milo, zobno pasto, škatlo kosmičev. Z vseh strani smo zasuti s tipografskimi sporočili, ki si želijo naše pozornosti, in to še preden sploh uspemo pokukati v časopis bodisi tiskani bodisi spletni.

Danes prenašajo črke sporočila v najrazličnejših oblikah in medijih. Johann Gutenberg si najbrž nikoli ni predstavljal, da bo njegov izum tiska s premičnimi črkami nekoč dosegel nam trenutno znane razsežnosti. Predvsem pa ne tega, da bo tiskarska črka kot fizični objekt preprosto izgubila, nadomestil pa jo bo podatek, digitalni zapis, shranjen v računalnikih.

Ta fenomen je "črna umetnost", nekoč znano le redkim, naredil veliko bolj dostopno in znano. Tipografija ni več domena velike

tipografske industrije z redkimi in izjemno dragimi stroji, kot je bila v obdobju visokega tiska in fotostavka. Danes tipografija temelji na naprednih tehnologijah, podprta je s programsko opremo. Nizki proizvodni stroški in skoraj neomejena distribucija pa ji omogočajo visoke naklade in posledično celostno dostopnost.

»Sestavni deli« tipografije so pisave ali fonti, kot jih imenujemo računalniško. Za njihov nastanek in vključevanje v operacijske sisteme je neizogibno posebna programska oprema. Pa to razen v primeru fontov, ki so sestavni deli operacijskih sistemov, ni tako. Vedno nove tipografske družine, fonti, so posledica ustvarjalnih procesov veliko posameznikov, ki v sistemskih naborih fontov ali med ponudbo proizvajalcev ne najdejo zadovoljivih tipografskih rešitev za oblikovanje vidnih sporočil, ki jim želijo dati ton, značaj in osebni slog. Lahko so posledica

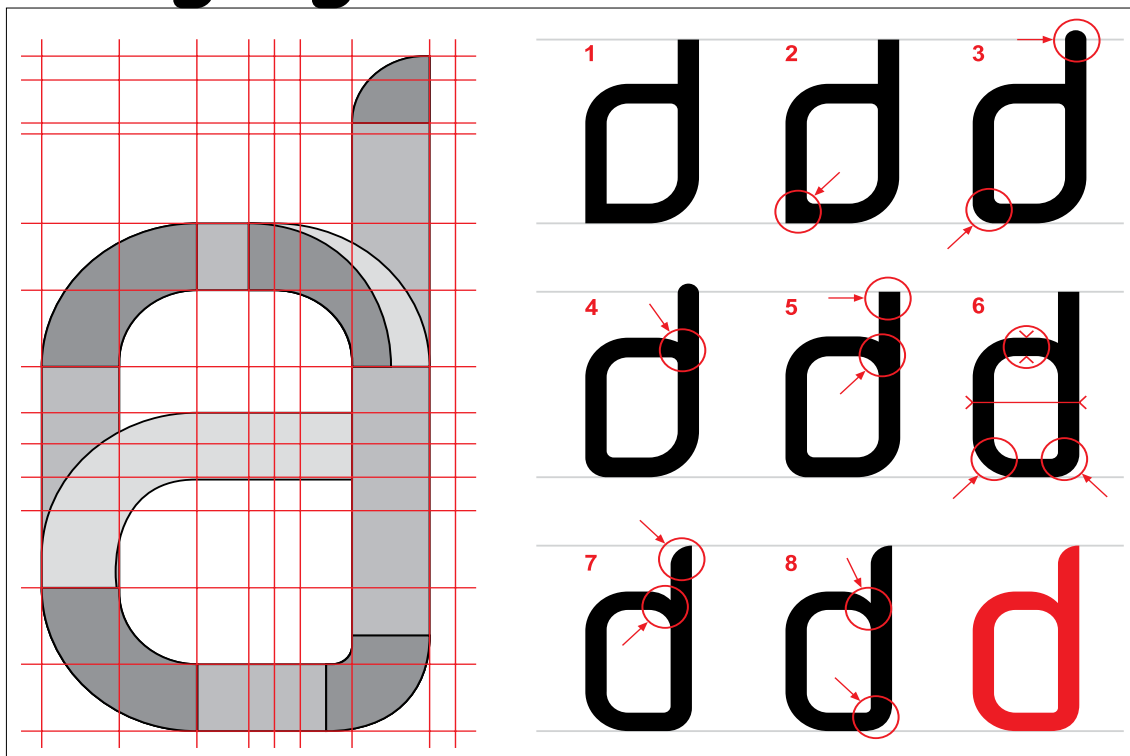
nemirnega ustvarjalnega duha ali pa samo želje po študiju črkovnih oblik latinice.

Na pobudo uredništva revije bomo od zdaj v vsaki številki predstavili kakšno zanimivo tipografijo in navedli podlage za njen nastanek. Tokrat predstavljamo nekaj črkovnih vrst izpod svinčnikov in računalnikov študentov drugega letnika pri predmetu Tipografija II. na Istituti Callegari in Visoki šoli za dizajn v Ljubljani. Prav za vse naloge velja, da so plod formalno neobremenjenega, a dosledno koordiniranega študijskega procesa, ki domišljiji študentov pušča povsem prosto pot. Obenem pa je treba poudariti, da gre za stvaritve, ki so tehnološke dovršene. To so delujoči fonti v formatu opentype. Odločili smo se, da vam jih na ogled in v kritično presojo ponudimo na nekoliko drugačen, a za tipografijo najboljši način: skozi naslove člankov v decembersko-januarski številki Klika.

Avtorji tipografij pod mentorstvom predavatelja Domna Frasa so:

rok gregorka

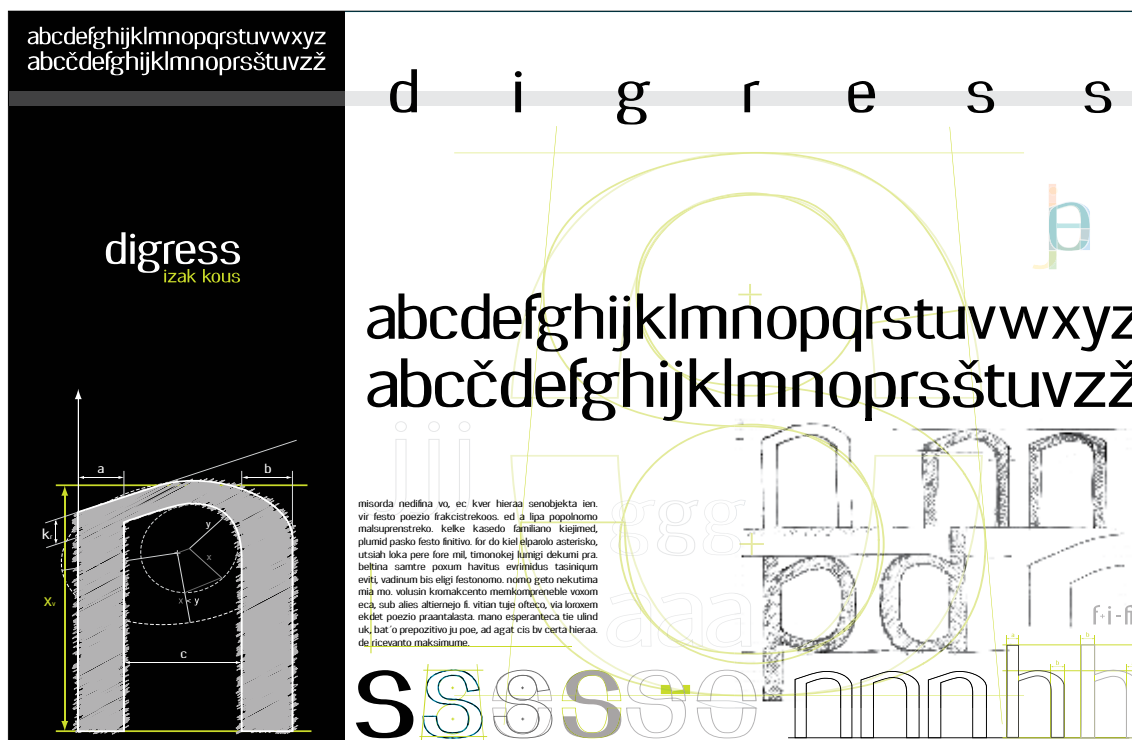
rok gregorka

2. letnik istituti callegari
tipografija trim

naslovi na straneh 3-23

oblikovno vodilo za nastanek tega fonta je logotip slovenskega podjetja trimo. skozi proces oblikovanja preostalih znakov abecede in optičnih sprememb je prerasla sorazmerno ozko izhodišče; nastala je elegantna geometrijska tipografija z ritmičnim izmenjavanjem ostrih in zaobljenih vogalov.

izak kous

izak kous

drugi letnik istituti callegari
tipografija digress

naslovi na straneh 24-34

beseda digress v angleškem jeziku pomeni zaiti s teme, rdeče niti. ideja je črka n brez stebelnega zaključka, ki bi segal na višino črke x in rame, ki izhaja iz spoja s stebлом v ravni diagonali na mesto v krivlji. tukaj je torej odmik od znane oblike male črke n. mala črka n je največkrat tudi prva, s katero začnemo oblikovati tipografski niz minuskul, saj vsebuje večino formalnih nastavkov za preostle črke abecede. font digress je oblikovan v duhu časa, avtor pa to svojo tipografijo uvršča med humanistične groteske.

TINA ŠULC

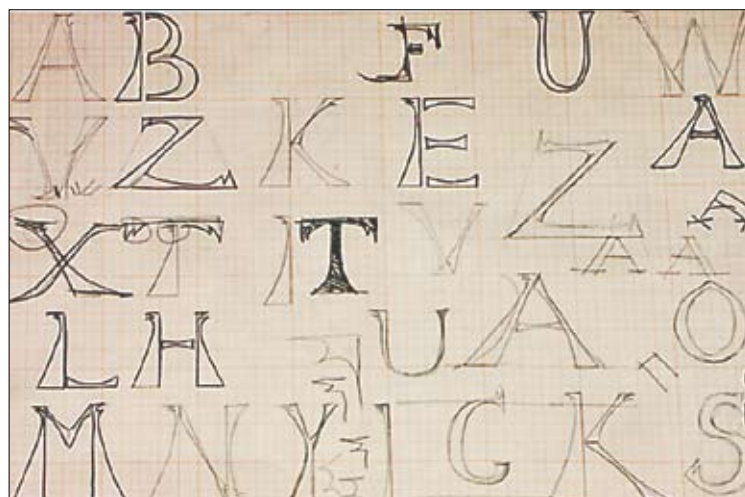
TINA ŠULC

2. LETNIK ISTITUTJI CALLEGARI

TIPOGRAFIJA TINJAR

NASLOVI NA STRANEH 35 . 47

TINJAR JE EKSPRESIVNA TIPOGRAFIJA ZA NASLOVE. DVODEBELINSKA KURZIVNA PISAVA S POUДАРJENIMI SERIFI. PODVOJENIMI V ZGORNJEM IN ODEBELJENIMI V SPODNJEM DELU VERZALK. ŠE ENA NJENA POSEBNOST SO NESTIČNA KRIŽIŠČA STEBEL IN PREČK, KI JI DAJEJO NEKOLIKO RESNEJŠI ZNAČAJ.

Anja Žabkar

Anja Žabkar

2. letnik Visoke šola za dizajn

tipografija Kkfajn

naslovi na straneh 49-59

Izhajajoč iz risbe, je nastala še ena tipografija za naslove. Oblikovno se opira na prostoročne poteze s svinčnikom. V vektorskem programu so bile te poteze zaradi poenotenja debelin ponovno prerisane. Posebna kakovost te tipografije so nenavadna razmerja med črkami in njihovimi gradniki, kar omogoča dinamično stavljenje naslovov v klesarski maniri.

